

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԾՆՈՐԳԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

Պարսկաստանի համար տարեկան 5 ֆր. և կամ 2 րբլ. և ս. Թղթգրմ. Ուրիշ ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգելուած չէ, տարեկան բաժնորդագիրն է 20 ֆր., վեցամսեայն 10 ֆրանգ և եռամսեայն 5 ֆրանգ :

Բաժնեգրները կանխիկ կը վճարուին և Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ լրագիրը զրկելու փոստի ծախքը :

Նամակ և ծրար պէտք է զրկել հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal Arménia, MARSEILLE (France)

Ե ՏԱՐԻ ԹԻՒ 9

1891 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 4 (Հ.Տ.)

ՉՈՐԵՔՆԱԳԹԻ

Կը հրատարակուի Դ. Ե. Ք. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւններն : Պարտաւոր չէ վերադարձունել չհրատարակուած ձեռագիրներն : Ծանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով : Ծանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիւմ կարծէ : 1 գլխագիրը 2 սանդիւմ :

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Allées de Meilhan, 14.)

ՀԱՅՈՑ

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒՆԻՒՆ

==

ՆԱԾԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Քաղուած կանոնագրէն)

« Հայոց Հայրենասիրական Միութեան » նպատակն է աշխատել վարչական բարենորոգումներ մտցունելու թիւրքահայաստանի մէջ, հայ ժողովրդի տեղական պէտքերին համեմատ : Հայ ժողովրդի ցանկութիւնն է իրաւունք ստանալ ազատորէն ինքզինք կառավարելու որով միայն պիտի կրնան վերնալ այն հարատահարութիւններ որոնք այսօր Հայաստանի թշուառութեան և աւերակ դառնալուն պատճառ կը լինին :

« Հայոց Հայրենասիրական Միութեան » իւր նպատակ իրադրծելու համար իւր կարողութեան չափով կը գործադրէ ամեն յարմար եղած միջոցներն, ժամանակի պահանջներին համեմատ : Կաշխատի ներքին ոյժ գոյացունել Ազգին մէջ իւր ազատութեան համար, հրատարակութիւններ կանէ, գիտնական կանէ որոց որ պէտք է և նիւթապէս ու բարոյապէս կը քաջալերէ անոնց սրտնք անձնաւորութեամբ կաշխատին հայրենիքի ազատութեան գործին :

Միութիւնը կունենայ իրեն բերան եղող լրագիր որ, բայց զանազան լուրեր տալէ իրեն լրագիր, կը հաղորդէ ընդհանրութեան ինչ որ Միութիւնը ուղէ հաղորդել, տեղեկութիւններ կուտայ Հայաստանի և տարաբնակ Հայերի գրութեան վրայ և կը ծառայէ հայրենասիրական եռանդը արծարծելու Հայերին մէջ : (*)

Մանօր. «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» անդամակցիլ կամ թղթակցիլ ուղղոնքը պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցէին :

M. Portoukalian
(FRANCE) Marseille

(*) «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» կը նպաստէ Արմէնիա լրագրի հրատարակմանը :

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նամակ Ռուսմանիակն (Պարբէշ). — Նամակ թիւրքիակն (վան). — Հայ եկեղեցականներ ղևմ հայածու. — Հայերի թիւրքիա. — Հարստահարութիւններ թիւրքահայաստան. — Թիւրքիակն լուր. — Քիւրդ հեծելազօրք. — Դավթի Օսմ. հիւպատոս. — Մի նոր գրաւում. — Նախկին վեգիր Բեամիլ փաշա. — Ծանուցումներ. — Բանասիրական (Ընդհանուր հայեացք) :

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՄԱՆԻԱԿՆ

Պուրբէշ, 15/27 օգոստ. 1891

Պաշտօնիս բերմամբ այս անգամ առիթ ունենալով այցելել ի Պուրբէշ, որ ոչ նուազ կարեւոր մայրաքաղաք մը դարձած է ի շնորհս ռուսմանական ժրջանի կառավարութեան անդուլ ջանից, ուղեւորին մէն մի քայլափոխին քաղաքին կանոնաւորութիւնն մատնանիլ կրնէ երկրին զգալի յառաջդիմութիւնը, աշխուրջ հսկողութիւնը և սոցա աղբւրն եղող Ռուսմանիոյ ժողովրդեան փոխադարձ հայրենասիրութիւնը :

Պուրբէշ հասնելու երկրորդ օրը Պուրբէշի մի բարեկամս դիմելով, որուն արդէն յանձնարարեալ էի, տեղեկութիւն խնդրեցի հայ ազգակցացս

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՅԵԱՑԻ

Կանառ. ք. 3ի

(Շաբ. 8ի րոսկն)

- 1. Էս կը խմենք մեր խեղճ Հայոց ազգի կենացը : — Ամէն :
2. Էս անգամին էլ խմենք բոլոր կամաւորաց կենաց : — Ամէն :
3. Էս էլ խմենք մեր գլխաւոր գործիչներին կենաց : — Է՛հ :
4. Էս էլ խմենք նրա կենացը որ սըրտանց սիրում է մեզ : — Ամէն :
5. Էս էլ կը խմենք մեր թշնամեաց կորուստի համար :
6. Սա էլ խմեցէք և ասացէք. տացէ Աստուած ազատութիւն Հայաստանին և կորուստ թշնամեաց : — Ամէն : Ուրրա՛ :
7. Վեր առէք ասեմ, սա էլ խմեցէք Հայրիկի կենաց : — Այո՛, այո՛ :
8. Սա էլ կը խմենք էս բնակարանի տիրոջ կենաց : — Ամէն :
9. Սա էլ խմեցէք մեր սեղանի կառավարչի կենացը :
10. Պա՛, իմ կենացս չէ՞ք խմում որ ձեզ համար գինի եմ գտած :
11. Սա էլ քո կենացը. 19րէ՛ք բաժակներդ :

նկատմամբ, վստահ լինելով որ երկրին յառաջդիմութեան մի կարեւոր մասն եւս հայ ազգակցացս պատկանած լինելու է որոնք դարերէ ի վեր բնակութիւն հաստատած են այստեղ. բարեկամս վայրկենական կերպիւ փըշրեց անհիմն կարծիքս և համառօտիւ նկարագրեց Պուրբէշի Հայոց անկեալ վիճակն և անհաւատալի անտարբերութիւնն ժամանակիս պահանջմանց առջև. մի քանի օր վերջն ես եւս անձամբ դիտեցի ցաւօք սրտի թէ Ռուսմանիոյ ծաղիկեալ և հսկայաքայլ յառաջդիմող մայրաքաղաքին մէջ Հայք որեւիցէ կերպով չեն կարողացած կարեւոր դերք մը բռնել, ո՛չ վաճառականութեան մէջ և ո՛չ ալ ազգային արժանապատուութեան նկատմամբ. մինչդեռ մեր ազգին դարաւոր յատկանիշն եղած է ամենուրեք վաճառականութեամբ զբաղիլ և օտար ազգաց դէմ յաջողութեամբ մրցիլ այդ մասին. սակայն զարմանալին այն է որ Պուրբէշի Հայք յետադէմ և խիստ սահմանափակ զաղափարներով պաշարւած, խեղճ արարածներ դարձեր են. փոխանակ դարուս պահանջմանց համեմատ գործել համարձակելու, քաշւած կեանք մը կը վարեն այն օրէն ի

- 12. Իրաւունք ունիք. էլ ի՞նչ ասեմ. հիմա երբն է աչքերս կուրացաւ խորոված անեւուց, բայց իմ կենացս չէք խմում :
13. Լցրէ՛ք, տղայք, սա էլ քապապչու կենացը :
14. Սա էլ խմենք էս մեր կատուի կենացը, որ երբեմն է մեզ մօտ միօ՛ միօ՛ է անում :
15. Մեր հայրենիք, թշուառ անտէր, մեր թշնամեաց ոտնակոխ : — Դու ձայնդ կտրի՛ր, թող Մահուո՛ւմը ասի, նա լաւ է երգում :
16. Որն է աշխարհ Հայաստան, միթէ՞ սա է Պարսկաստան : — Ուրրա՛ :
— Ձեր արեւը, ես էս կեանքը պէտք է դնեմ : Ա՛յս Հայաստան :
— Էն մարդի ծնողն անիծած որ կրակից փախչի, չայրուի :
— Կամ մահ, կամ ազատութիւն :
— Նրդուեցէ՛ք որ պէտք է մեռնենք :
— Այո՛, այո՛ :
— Ա՛յս Հայաստան :
— Դէ՛ քիչ լաց եղիր, մեր սիրտն էլ ես մաշեցնում. Մի՛ վախեցի, քիչ է մնում Հայոց թագաւորութիւնը հաստատուի :
12. Ապա քաջազունք, Հայոց գաւազունք, առէք աղեղունք... — Ուրրա՛ :
13. Ձեր արեւն եմ ասում որ հիմա էս րոպէիս 60 հազար հրացան պատրաստի

վեր երբ ռուսմանական կառավարութիւնը ծխախոտի առուաւորն մեծահնորհի վերածած է, (Պուրբէշի Հայք գրեթէ այս առաւոտը զբաղած ըլլալով ժամանակին, խիստ անկշտան քաջառնքեամբ ոչ իշառնաւորական գործոց զբաղած են) : Այն օրէն որ ծրխախոտի առուաւորն դադրեր է իրենց համար, իրենք ալ դադրեր են գործելէ մինչեւ ցմահ, հարուստ իւր ստակին և կալուածոց վստահելով, աղքատն ալ աղքատութիւնն նախաձեռն համարելով քան աշխատութիւնն : Իսկ գալով ազգային և հայրենասիրական տեսակէտին, կարծես թէ կատարելապէս ուխտեր են անփոյթ և անտարբեր դառնել. ո՛չ իրենց մայրենի վեմ լեզուն ուսումնասիրել են և ո՛չ ալ տիրող կառավարութեան լեզուն ըստ պահանջման. ի մի բան, ո՛չ Հայ միացեր են և ո՛չ ալ Ռուսին եղեր են, վերջապէս Պուրբէշի Հայն տեսնող ուղեւորն կատարեալ և որոշ գաղափար մը չէ կարող ունենալ այս անօրինակ անձանց նկատմամբ : Գուցէ ի ստորեւ պատմելիքներս ընթերցողին եղջերուաքաղ մը երևին, սակայն խղճի մտօք կը հաստատուեմ թէ կատարեալ իրողութիւն և ճշմարտու

- կայ. 50 հազար էլ կամաւոր : — Ուրրա՛ :
8. Ծօ՛ւ եղ. Բրդերն կամ Թրքերն ի՞նչ են, հարիւրին ես կը ջարդեմ :
4. Է՛հ, դրանց հաւատն եմ անիծեմ :
— Տղերք, գինի չկայ :
— Ինչո՞ւ չկայ, խմեցէ՛ք :
— Հօպ, հօպ, ուրրա՛, կեցցէ՛ Հայաստան :
— Խմեցէ՛ք, խմեցէ՛ք : Տղայք երգեցէ՛ք :
5. Ես, ես, աղիղի մա. ա՛յս սիրական... :
— Էլը միտդ ձգեցիր :
4. Ուղորդ, էն քաճերին ինչո՞ւ չասացիք որ գան :
2. Ասած եմ, բայց թո՛ղ մի քիչ էլ մոռթը կոխի :
3. Յաւս մէկ էր հազար էլաւ, իմ սիրելին նազար ելաւ... :
1. Իմ զունս տանում է, է՛լ ես քնեցի :
— Իմ էլ գլուխս սկսեց ցաւել, պիտի քնեմ :
7. Տեսնես, մեր խեղճ Հայոց ազգի գործը ի՞նչպէս պիտի լինի :
9. Հը՛, (գլուխը շարժեցնելով) լաւ պիտի լինի. քիչ է մնում. ա՛յս ի՞նչ անեմ, ի՞նչ ասեմ. լաւ կը լինի : Ես էլ քնում եմ :
— Ես չեմ կարող քնել, հէնց այս գիշեր պէտք է վճռենք կամ մահ կամ

թիւն մի են, վկայ են ամեն անոնք ուրնք առիթ կունենան, և կամ պիտի ունենան Պուրէշ այցելել և հետաքրքրուիլ տեղացի Հայոց այս անհատաւորի գիրքը տեսնելու:

Հայք ունին այստեղ Ս. Հրեշտակապետաց անուան նուիրեալ եկեղեցի մը և անոր կից՝ երկսեռ մանկանց համար ալ, Մեարտան և Արարատեան անուն վարժարանի երկու շէնքեր (և թէ երբեք վարժարան անունով կարելի է կոչել): Եկեղեցին կը բարձրանայ Պուրէշի ամենէն նշանաւոր մեծ պողոտային (boulevard) վրայ. առաջին անգամ զայն տեսնող օտարական Հայք ուսմանական եկեղեցի մը տեսնել կը կարծէ մինչեւ որ մէկը չըսէ թէ Հայոց եկեղեցի է. որովհետեւ այն դրան վրայ ուսկից ժողովուրդը եկեղեցի կը մտնէ, ղեկավարած է Գարեբեկ և Միքայէլ հրեշտակապետաց պատկերն ուսմանական կամ լաւ եւս է ըսել յունական ճաշակով գծագրեալ և վրան ալ գրուած է ռուսներէն լեզուաւ և գրով «Միխայէլ և Գաբրիլ». յետոյ երբ եկեղեցիէն ներս կը մտնէ օտարական Հայք, իրողութիւնը լիովին կը պարզուի. յոյն եկեղեցեաց ուժով երկու նստարաններ պատերուն կից, մէջտեղը պարապ. աւելին կայ, ազնիւ ընթերցող, որ գուցէ չհաւատաս. ժողովուրդը երբ կը պարտաւորի խաչակնքի, խեղճ օտարական Հայք արմանքէ դարմանք կանցնի տեսնելով արանց և կանանց ճիշտ յունական գրութեամբ խաչակնքելը. եթէ քահանային Ս. Գրոց ընթերցումն հայերէն լեզուաւ չլինի, ամենայն ինչ կատարեալ կը լինի: Զգայուն Հայք այս ամենը տեսնելով կը յուզուի և սրբազան պարտաւորութենէ մը մըդեալ կը փափաքի քաղցրութեամբ ըզզայնել տալ իւր կորուսեալ արեւակցաց տխուր սխալանքը. ընդունած անմիջական պատասխանն է արհամարհանք և ատելութիւն այն օտար երկրացի Հայուն դէմ՝ որ կը յան-

ապատուութիւն. էլ ո՞ր օրուայ համար ենք ասորում: Տեսնէ՞ք գինի կայ, մէկ էլ լեցրէ՛ք, էս կանաչ ծառերի կենացը խմենք:

9. Անի քաղաք նստեր կուլայ. չկայ ըսող մի՛ լայ, մի՛ լայ:

1. Ե՛լ հէրիք է, թողենք քենք:
11. Ես էլ քենքի:
8. Պէտք է ամենով քենք:

Այցելութիւն

Քանի գնում, Սրբազան գործի համար մարդիկներ էին հարկաւորվում. դրամ և ծրագիր պատրաստ էր. բայց մարդ չը կար:

Գ.— Բարեւ ձեզ, մեր ներկայ թարմ յոյսեր. ուրախանում ենք ձեզ տեսնելով, հիմա կարելի է հաւատալ որ մեր ազգի Ս. Գործը յառաջ պէտք է գնայ, բազմաւոր է մեր ազգ ու հայրենիք երբ ունի ձեզ պէս անձնուրայ որդիներ: Հիմա ձեր խմբին մի թեթեւ առաջարկութիւն պէտք է լինի, յուսալով որ սրանից աւելի մեծերն ալ պէտք է անէք: Բայց պէտք է խմանք որ բռնութիւն չկայ, մանաւանդ զեւս ոչ ոյթ և ոչ էլ իրաւունք ունենք մեր գործեր բռնութեամբ յառաջ տանել. որովհետեւ զեւս մենք կանոնաւոր կառավարութիւն չունենք որ խորազանի ուժով գործերը կարգադրէ. այժմ մենք միայն ունենք ազգային Ա. ք

դէմի քաղաքավարօրէն բառ մը արտասանել յօգուտ Ազգին և Եկեղեցւոյ:

Կիւրակէ առաւօտ մը փափաքելով եկեղեցի երթալ, բարեկամիս առջի իրիկունէն լուր տուի որ հետեւեալ առաւօտուն հաճութեամբ ընկերացաւ ինձ: Երբ ներս կը մտնեմ եկեղեցիէն, աստ անդ եկեղեցւոյն մէջ մի քանի տեղացի Հայեր կը տեսնեմ որոնք իբր թէ ջերմեանդութեամբ աղօթքի պարապած լինելով, անդադար և շուտ շուտ կը կրկնեն յունական խաչակնք. քուններ. նոյն վայրկեան կը նշմարեմ պնդակազմ և ամիրայական հայուածքով ու քայլածքով անձ մը որ ծանր ծանր քայլերով մոմ ի ձեռին կը մտնեայ քահանային, (բարեկամս ցոյց տալով ինձ կըսէ թէ թաղական աղա-ներէն մէկն է սա), «Տէրտէ՛ր», կը պօռայ: Խեղճ քահանայն նշանացի ակնարկ մը կընէ քանի որ կարող չէ խօսիլ, շարականի մը տունը առանձին երգելու պարտաւորեալ ըլլալով. բայց մեր անտարբեր թաղական Առաջան մօտիկ չընելով նշանացի ակնարկին, կրկին անդամ, «Տէրտէ՛ր», կը պօռայ աւելի բարձր, «Չո՛ւ մօմն կօթի՛նք եւր, ֆիլան... աղանքն տըր, սօղոս պիղ-մէն հա՛»։ ասոր վրայ խեղճ քահանան կ'ստիպուի մէկ կողմ թողուլ շարականը որոյ վերջին տունը բերանացի միմտալով դէպի աւագ սեղանը կող-դուի, ֆիլան աղային մոմը աշտանակելու: Քիչ մը վերջը Ս. պատարագի խորհուրդն կ'սկսի, մի քանիներ եւս եկեղեցի կուգան. նոյն միջոցին ականջ ջիւ կըզարնէ աղաւաղեալ ուսմաններէն լեզուի նախադասութեանց հեղեղ մը, յետոյ կը գտնեմ և կը նշմարեմ մի քանի երիտասարդ պարսններ և... ուհիներ որոնք թաւորներու հանդատարաններու մէջ կարծելով ինքզինքնին, կ'սկսին խնդալ ու խօսիլ բարձրաձայն: Աւագ, կըսեմ բարեկամիս, ահաւասիկ ապագայ հայ սերնդեան պատրաստութեամբ հայերի ու մայրեր որոնց արդէն շատնց ի վեր չիլած ու վերցած է ազգութեան և

որի վարձատրութիւնն է սուրբ համբոյր-ներ: Մենք այսօր չունենք լեցուն քան-ձեր, բայց կայ բաւական հայ, նրանց համար որ հրապարակում գտնուելով գործում են. հնազանդելով Միութեան կանոնադրին:

Ոմն. — Պարո՛ն, դուք պէտք է մեզ հաւատաք և ինչ աղգային գործ որ լինի առաջարկէք մեզ. մենք քանի որ վճռել ենք մեռնել, էլ ինչո՞ւ պէտք է մեզանից դադարեցնել ծածկէք, խօսք չասէք, գործ չառաջարկէք. դուք վստահ եղէք մեզ վրայ և ինչ գործ որ ունէք, հրամայէք:

— Շնորհակալ եմ ձեզանից, ի հարկէ եթէ ձեզ հաւատացած չլինէիք ինչո՞ւ պէտք է ձեզ յայտնուէիք. ես ձեզ հաւատացել եմ, սրա համար այսօր ձեզ առաջարկում եմ որ ձեզանից մէկը բարեհաճէ այս ծրարը տանէ Շ. շինուածքը և շուտով պատասխանը առնէ և բերէ:

— Բայց ասում են ճանապարհները խիստ հսկողութեան տակ են, չէ՞ք կարծում որ պիտի բռնուի ծրար տանողը:

— Այո՛, ձիւք է որ ճանապարհները խիստ հսկողութեան տակ են, բայց եթէ այն գնացողը ինձ ըսէ և ինչպէս որ ես եմ պատուիրում այնպէս գնայ, երբեք վտանգ չկայ. այսինքն այսպէս...:

— Ճշմարիտ շատ լաւ կերպ է, բայց

կրօնի կայծն ու եռանդն. խեղճ բարեկամս կը խնդայ ըսածիս. դեռ դու ի՞նչ տեսար, կըսէ, եթէ երբեք համարձակութիւն ունենաս գիտողութիւն մը ընել իրենց, այն ատեն պիտի տեսնես թէ ո՞ր աստիճան խրոխտ և ամբարտաւան պատասխաններ պիտի ուղղեն քանի որ օտար մ'ես անոնց համար: Ճիշտ էին բարեկամս ըսածներն, որովհետեւ ըստ տեսութեան Պուրէշցոց, իրենցմէ դուրս եղող Հայք Հայ չէ. եթէ խնդրը ստակի վրայ է և կամ եկեղեցւոյ կարուածոյ մատակարարութեան և կամ հասոյթ-թիւն վրայ է, աններելի և մահացու մեղք մը գործած կը լինի այն օտարական Հայն որ կը յանդգնէ հարցնել իրենց թէ ի՞նչ կընեն տարեկան 20-22 հազար ֆրանքի անխախտ հասոյթ-թիւ: Գացէ՛ք, դուք ձեր եկեղեցւոյն միջամտեցէ՛ք, կըսեն. մեզ մի՛ խառնուիք. մենք Հայ չենք, մենք Ռուսներ ենք. թո՛ղ Հայաստան երթայ Հայ վնասողը: Իսկ երբ կը տեսնեն որ այն Հայն օտար է իրենց համար, բաւական բարձր դիրք և անուն մը կը վայելէ, ուրիշ սկզբան մը կը հետեւին. շատ առաջ չեն երթար, միշտ իրաւունք կուտան ըսածներուն, անուշ տեղը կը կապեն և իրենց գիտածներն մաղի չափ չեն շեղիր. իսկ, եթէ գիտողութիւն ընող փոխանակ նիւթական հարստութեան և կամ դիրքի, բարոյական հարստութեամբ օժտեալ անձ մի է. «այս չինկեանէն ո՞վ կըլլայ որ մեր գործերուն և արարքներուն պիտի միջամտէ, այս ի՞նչ կը խառնուի մեր եկեղեցւոյն և դպրոցին» կըսեն և կ'սկսին յանդուգն և անպատկառ ըրբութեամբ ծաղրել օտարական Հայուն լեզուն և անձը, մինչեւ որ խեղճ վճատեցնեն և մէկ մ'ալ գիտողութիւն մ'ընելու համար անխառն գիրքի մը մէջ դնեն, ինչպէս որ մինչեւ ցարդ մի քանիներուն ըրած են: Եթէ դեռ գրել հարկ ըլլայ Պուրէշի Հայոց զեղծմանց և ապօրինատրութեանց վրայ, կարող եմ ըսել թէ շատ երկար

ախտո՛ւ որ ես այդ կերպին սովոր չեմ. տե՛ս միւսներին որ կարող է դեալ, կարծեմ Ս. Թ. Խ. և մի քանի էլ ուրիշները կան որ շատ յարմար են գնալու. բայց ներեցէ՛ք համարձակութեանս, արդեօք չի կարելի մասնաւոր կերպով յայտնէք մեզ էլ այդ ծրարի բովանդակութիւնը, թէ ի՞նչ բանի համար է ուղարկվում:

— Ինչո՞ւ չէ. ծրարի գրութեան բովանդակութիւնը այս է թէ մինչեւ այսօր մենք չկատարեցանք գտնել մի ալիտանի հայրենասէր որ մի գործի պէտք գար: Հիմա խնդրեմ, ասացէ՛ք տեսնեմ, միւսներինցէ՛ որ ուր կը ցանկայ այս ծրարը իմ պատուիրած տեղը հասցնել. սա էլ կուգեմ յայտնել որ քանի օր որ տեւէ, իւրաքանչիւր օրուայ համար վարձք պէտք է վճարուի:

Ս.— Պարո՛ն, դուք հաւատացէ՛ք որ եթէ կարող լինէի դեալ ո՞ր շան որդին էր որ խնայէր կամ թէ վարձք ուղիւ. ես քանի որ վճռել եմ մեռնել, էլ այնպէս վաճառել գործերը ի՞նչ է որ չանեմ. բայց ինչ անեմ, քանի որ սովոր չեմ ուղբով քայլել շատ դժուար է ինձ այդ գործը կատարել. բայց խնդրեմ, ասացէ՛ք տեսնենք, այդ ծրարը այստեղից ուղարկողը ո՞վ է, լաւ կը լինէր որ ասէիք, ախար մենք էլ ազգասէր ենք:

(Շարունակելի)
ԱՆՆԻՊԱՆ

Թղթակցութիւններ պէտք է գրել, յուսամ թէ այսպիսի ալ լոյս մը կընայ սխալ իրենց տխուր վիճակին նկատմամբ: Մի ուրիշ անգամ կը գրեմ քիչ մ'ալ ամենէն կարեւոր և կենսական խնդրոյն համար, այն է դպրոցաց համար:

ՈՒՂԵԻՈՐ ՄԸ

ՆՅՄԱԿ ԹԻԻՐԻՍԵՆ
Վան, 14/26 օգոստ. 1891

Պատրիարքական փոխանորդ Առաջնորդ Յովսէփ վարդապետ անցեալ շաբթու ընտրեց առժամանակեայ Գաղաքական Ժողով մ'որոյ անդամաց մեծ մասը անժողովրդական լինելով, Ժողովրդեան պատգամաւորութիւն մը բողոքեց այդ սխալ ընտրութեան դէմ և ժողովին անդամներէն քանիներն ալ ինքնին հրաժարելով, նոր ընտրութիւն մ'ըրաւ Յովսէփ վարդապետը: Նոր Գաղաքական Ժողովի կազմութիւնը բաղկատապէս առաջինէն լաւ է: Անդամներն են. Յ. Փէհրիզեան՝ ատենապետ, Խ. Սօրախան՝ ատենադպիր, Ա. Գալիկեան, Յ. Արսենեան, Յ. Տէր Յարութիւնեան, Մաղաք Պըլուզեան, Մ. Անանեան:

Շատախոյ Մ. Սահակ անուն անձ մ'որ երկրին երեւելիներէն էր, այս շաբթու Նորասկի ճամբու վրայ կըսպաննուի Գիւրգիւրէն. չարագործք բռնուած չեն: Թիւրքերը այսպէս ըսկաւ են այժմ ժողովրդեան գիւղականներ և ցեղապանները սպաննել տալ:

Քանի մ'օր առաջ տեղէն դէպի Կ. Պօլիս մեկնեցաւ Ջրադեան Գէորգ անուն մի վատ անձ, որ կերելի թէ նա ընտր անտեղի զրպարտութիւններ պիտի գնայ ընելու իւր նախադրաց պէս. սրա ընկեր ու խորհրդատուն էր այն նշան թէրզիպաշեան որ անցեալ տարի նոյն պաշտօնով Կ. Պօլիս գնաց ու անդ. խեղճ կորսնցունելով իմաւրանոց տարուեցաւ, առանց իւր նըպատակին կարենալ հասնելու: Կը լսենք թէ այս անձ քիչ մ'աղէկցած լիւնելով վան վերադառնալու միտք ունի:

ՇԱԽԱՐՇԱՆ

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ԴԷՄ

Կ. Պօլսէն կը գրեն սեպտ. 8 թւ. ւով. «Արարիկի Սաղմոսը 8. Եզնիկ եպիսկոպոս Սաղմոսին ալ մնայրաքաղաք բերուեցաւ, որովհետեւ կառավարութիւնը կատարածներ ունէր անոր մասին ալ. իբր թէ տեղական պաշտօնեայնները գէշ տեղեկութիւններ հաղորդած լինին Բ. Գրան, յիշեալ Գեր. եպիսկոպոսի գործածած համարձակ լեզուին նկատմամբ:

Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սըր-ւանձտեանց տակաւին չլնաց Գաղա-տիա (Էնկիւրի), որովհետեւ կոռուպ-տութիւնը չէ ընդունած որ յիշեալ եկեղեցականը պաշտօնով մը երթայ իր աքսորատեղ, այլ իբր տակ մի աքսոր-եալ:

Գժարագութիւնն այս է, կը գրէ Թղթակցը, որ եկեղեցականներն դաւաճանէ, իրենց պաշտօններէ, դուրս հանուելէ ետք, կեդրոնին մէջ ալ չեն կարող Ազգային Ժողովներէ և գործե-

Այս կերպով Անգլիա պատասխանած էր լինի այն վերջին կարգադրութեան որ տեղի ունեցաւ Ռուսիաի եւ Թիւրքիաի միջեւ, ռուս նաւերի նեղուցներէն ազատ անցնելու մասին։ Անգլիան ուրեմն հարկ տեսեր է ըզգուշութիւններ ձեռք առնել, ի հարկին այդ նեղուց պաշտպանելու իր հատկյած եղանակով, որոնքն նեղուցին մտակը գրաւելով։ Նորբուրերը անշուշտ առեւի լոյս պիտի ափռեն այս մէծ գէպքի վրայ, կայութիւնը առեւի ճիշդ հատկցնելու համար։ Անհաւատական ալ չէ որ այս գրաւումը առաջուց Թիւրքիաի հետ ալ կարգադրւած լինի, սնոր կամքն առնելով բռնի կամ յօժարեցնելով։ Ինչ որ ալ լինի,

Իտալական ղեկավարին , ինչպէս և
բոլոր ղեկավարատունների թարգման-
ներին արգիլուած է այժմ՝ Վեամիլ
փաշալ ապարանքը մտնել : Նախկին
Մեծ վէզիրը ստատիկ հսկողութեան
տակ է այժմ : Դատական նախարար
Բիզա փաշան , սենեկապետ Ռադըպ
պէյին և արտը Շէյխ Ապաիւլ Խիւ-
սային յանձնուած է Վեամիլ փաշաի
դորձը քննելը զայն հարցաքննել և
խուզարկութիւններ կատարել այս մա-
սին : Ալլուի թէ մօտ օրէն սրտաթունդ

ԹԻԻՐԻՔԱՆ ՀԱՅԵՐԸ ՆԻ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱ-
ՅԻՆԵՐ (ԹԻՐԵՔԻԱԻ ՀԱՅԵՐԸ և ԻՐԵՆՑ
ԴՐԱՅԻ ԱՊՊԵՐԻ ՎՐԱ) ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ
և ԵՆԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՄՓՈՎ և ՀԵՌԱ-
ՐՐՔՐԱՇԱՐԺ ՌԵԴԻԿՈՒԹԻՆԵՐ ԿՐ ԱԿ-
ՈՆԱԿԷ : ԹԻՐԵՔԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆՉՐԸ-
ԱՆՈՂ ԱՅԼ և ԱՅԼ ԱՊՊԵՐԷ ԲՆԱԿԻԶՆԵՐԻ
ԺԱՆԻ ԲԱՊԴԱՏՈՒԿԱՆ ԱՆԷԼ ԿՐԱԿՈՒՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր զեղչ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը զրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներովն :

Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.
Մ Ա Ր Ս Ի Յ Լ
Հայերէն տպարան Մ. Փոքրոգլեանի
Marseille. — Imprimerie et Papeterie du Midi,
Allées de Meilhan, 44.